

KONJEREJEC

GLASILO KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO

Dopise, naročila in reklamacije je pošiljati: Konjerejskemu društvu za Maribor, oblast, Ivanjkovci

„Konjerejec“ izhaja 6krat letno

Člani društva sprejemajo list brezplačno. Naročnina letno 20 Din. Cenik inseratov na zahtevo

Štev. 6.

Maribor, dne 30. decembra 1930.

Letnik VII.

Našim članom!

Že dolgo je obstojalo stremljenje, vse slovenske strokovne liste, ki so se bavili s posameznimi granami kmetijstva združiti, ter tako priti do enega večjega skupnega kmetijsko-strokovnega glasila. Na inicijativo kraljevske banske uprave so se vršila tozadevna posvetovanja, katera pa so imela za enkrat le delen uspeh. Ker pa posamezniki ne morejo velike akcije onemogočiti, se združijo s 1. januarjem 1931 za enkrat le listi »Kmetovalec«, »Naše gorice« in »Konjerejec«. List bode izhajal pod imenom »Kmetovalec«, kateri bode obravnaval vse panoge kmetijstva, dvakrat mesečno na 16 straneh strokovnega dela in na 8 straneh inseratnega dela. Oblika bode lična, list sešit in obrezan.

Naročnina za ta list bo znašala 30 Din letno.

Konjerejski del bode urejeval naš odbornik g. dr. Fr. Veble, srezki veterinar, Litija, in prosimo, da tozadevne dopise pošiljate na njegov naslov.

Delovanje društev se bode pa vršilo naprej kakor dosedaj. Današnji številki, ki je zadnja našega samostojnega lista, prilagamo položnice. Naša članarina znaša 10 Din za leto 1931 ter prosimo vse člane, da nam isto takoj nakažejo. Ker je mnogo članov, ki so obenem člani Kmetijske družbe ali pa Vinarskega društva, glasilo bode pa prejemal vsak le enkrat, se je treba odločiti, pri kateri organizaciji bode odštel 30 Din za isto. Kdor pa torej želi glasilo potom naše organizacije naročiti, naj priloži k gornji članarini še 30 Din in nakaže skupno Din 40.—.

Uspeh organizacije je v veliki meri odvisen od števila članstva, ostanite nam torej vsi dosedanji ter nam pridobite še vsak po enega novega.

Vsem našim sotrudnikom se zahvaljujemo za dosedanje sodelovanje, obenem pa prosimo, da nam v novi obliki svojega sotrudištva ne odtegnejo.

Konjerejsko društvo za Dravsko banovino.

Pregled konja ob nakupu.

Dr. Veble, srezki veterinar, Litija.

Trgovanje s konji (konjska barantija) slovi širom domovine kot težaven posel za človeka, ki ni v njem posebej izvežban, ni pa lahek niti za poznavalca konj. Konjski trgovci, pa tudi prekupčevalci (mešetarji, barantači) uživajo radi tega nekaj ugled med drugimi živinskimi trgovci, kajti pri konjski kupčiji ni dovolj, da imaš denar in namazan jezik, treba je predvsem, da imaš »oko« za konja. S tem je mišljena trgovčeva sposobnost konja poznati, to je presoditi njegov eksterijer, njegove zunanje vrline in napake. Zlasti slednje tvorijo pri konjski kupčiji važno poglavje, ker ne zahtevamo od nobene domače živali toliko vrlin kot od konja. Meni da tudi vsled tega nima nobena domača žival toliko napak kot konj, kajti »kjer je mnogo solnca, tam je tudi dosti sence«.

Omenil sem, da konjski trgovci uživajo nekaj ugled med drugimi živinskimi trgovci. To je seveda mišljeno s pridržkom, da so resni in pošteni. Žal je pa takih le malo; zato velja konjska kupčija danes za najbolj sumljiv posel. Nepošten konjski barantač te skuša na vse mogoče načine prevariti s tem, da konjeve vrline povečuje in jih pretirava, da konju pripisuje celo namišljene dobre lastnosti ter da njegove napake zmanjšuje oziroma zakriva. V to svrhu se poslužuje nele namazanega jezika, temveč tudi vseh mogočih in nemogočih prevar, trikov in sleparij, ki jih nepoučen kupec ne pozna in o katerih se mu niti ne sanja. Posledice so žalostne: tož-

ba, nepotrebni poti, zguba časa in denarja. Konjske tožbe so znane in tudi je znano o njih, da redkokatera konča, ne da bi požrla v tožbi vpoštev prihajajočega konja in povrh še enega.

Namen te razprave je, kupca očuvati pred posledicami površno in slabo sklenjene kupčije ter ga opozoriti na vse pasti, ki jim je izpostavljen ob nakupu konja že samem po sebi, posebno pa še takrat, če pade v roke nepoštenim mešetarjem oziroma neresnemu prodajalcu.

Vsem naštetim neprijetnostim se izogneš, če se ne zanesesh na sumljivega mešetarja, ki išče v konjski kupčiji le lastne nezaslužene koristi! **Zanesi se le na lastne oči in lastno sodbo!**

Seveda je treba tudi oči priučiti in privaditi, da konja pravilno gledajo in presojujejo. Kako to dosežem, naj poskusijo pokazati naslednje vrste.

Potrebno je, da konja temeljito pregledamo, predno ga kupimo, da ga moremo pravilno oceniti, t. j. presoditi ali spoznati vse njegove vrline in napake. Zato pa seveda ne zadostuje kratek pogled na konja v mračnem hlevu. Ogledati si ga moramo pri belem, svetlem dnevu, v hlevu in zunaj njega, mirno stoječega in v vseh vrstah hoje. Šele potem, če si ga na ta način ogledamo in pri tem njegove važne telesne dele tudi pozorno pretipujemo, si bomo mogli ustvariti o njem približno točno sliko. Gotove malenkosti bodo pa kljub temu še ušle naši pozornosti.

Da po možnosti tudi te opazimo, je treba, da postopamo pri pregledu konja ob nakupu ali ob njegovi presoji za ta ali oni specialni namen (pleme, premova-

nje, dirke i. dr.) po posebni preiskovalni metodi. V hipoloških (konjerejskih) krogih poznana in priznana je metoda profesorja Viljema Tearnleya, ki slovi po vrlinah, da temelji na eni strani na znanstvenih izkustvih, na drugi strani je pa prikrojena potrebam praktika. Zato jo hočem podrobno opisati!

Pregled konja moramo izvršiti v treh odstavkih:

1. Opazovati ga moramo kolikor mogoče dolgo časa v hlevu. 2. Izvesti ga moramo iz hleva na prosto in tam na mirno stoječem z roko preiskati in pretipati različne telesne dele. 3. Preizkusiti ga moramo v vseh vrstah hoje ter pri dihanju in mu končno sneti podkove.

Na ta način izvedena preiskava nudi precej zanesljiv uspeh, če pri tem odpremo oči in seveda tudi ušesa ter če pri tem uporabljamo izdatno čut tipa.

Pri pregledu konja v hlevu ga pustimo na njegovem običajnem stojišču in tam opazujemo približno 10 minut nele kaj konj v tem času dela, temveč tudi, kako se to godi. Pri tem je včasih potrebno, da ga damo drugače privezati, tako, da konj ni nikakor oviran v svojih gibih.

Požiranje zraka, tkanje in druge hlevske napake, stoja konja kakor tudi njegov temperament, to vse bo komaj ušlo naši pozornosti. Zelo važno je opazati, **kako** stoji konj na vseh štirih. Zgodi se namreč često, da čisto zdrav konj v stanju eno ali drugo **zadnjo** nogo razbremenjuje, kar pa nič ne pomeni. Če pa to dela s sprednjo nogo, kaže to v večina slučajih na obolenost, ki je zvezana s povečano občutljivostjo dotičnega uda. V hlevu ni ničesar, kar bi konja vznemirjalo; zato lahko opazamo, da zavzame tam tako stojo, ki mu omogoča, da razbremenjuje morebiti obolele telesne dele.

Ko smo tako konja mirno, a z napeto pozornostjo opazovali, je dobro, da ga prisilimo, da hitro prestopi z ene strani na drugo, pri čemer moramo natanko pogledati, če se ne pokažejo kje znaki kraka (Spat) ali petelinjega trzljaja. Slednja bolezen obstoji — kakor znano — v tem, da konj dvigne eno **zadnjih nog** krčevito višje kot pa drugo; vendar pa ne smemo prezreti, da imajo nekateri konji, če stoje na visoki stelji, navado noge pri prestopanju nenavadno visoko dvigati. Kar se pa tiče kraka, si je treba zapomniti, da obstoja takozvani latentni krak, ki ga ne moremo odkriti niti z roko niti z očesom in ki povzroča tudi le izjemoma šepanje. Takšen krak se pokaže še najprej, če konj na svojem stojišču nenadoma prestopi na drugo stran.

S tem bi bil pregled konja v hlevu končan, nakar si ga damo izvesti na prosto, najbolje na povodcu. Predno pa žival prestopi hlevov prag, preiščemo natančno še njene oči, kar je mogoče pri svetlobi, ki pada v hlev skozi okno nad vrati. Za tozadevno čisto zanesljivo in strokovnjaško preiskavo očesa je potreben poseben instrument, očesno ogledalo, oftalmoskop. Ker je pa za manipuliranje z njim potrebno večje znanje in vaja, ki si je navaden praktik nima prilike prisvojiti, se moramo zadovoljiti z empirično metodo.

Konja torej povedemo k zaprtim hlevnim vratom. Tam pogledamo najprej, če imata obe očesi isto velikost. Po prestanih ponovnih vnetjih očesa je dotično oko po navadi manjše kot pa zdravo, pri čemer je v mnogih primerih zadnja stran mavrične kože zlepljena z lečino vrečico.

Da zadobimo v tem pogledu gotovost, položimo obe roki konju na oči, tako da dnevno svetlobo izključimo, ko potem po gotovem času roki naglo odstranimo, se da lahko ugotoviti, če so mišice očesne mavrične kože še zmožne zenico zožiti. Če se zenica ne zoži pod po-

jačanim vplivom dnevne svetlobe, je oko jako sumljivo in ga moramo dati preiskati po živinozdravniku.

Očesno rožnico moramo seveda tudi čim najnatančneje preiskati; če ni dovolj vzbočena ali če se najdejo na njej motnje in brazgotine, je vid zmanjšan. Posebno pazljiv ogled posvetimo desnemu očesu, ki je bolj izpostavljeno bičevim udarcem kot levo. Starejše lise rožnice so po navadi belkaste in ne izginejo več same po sebi. Modrikaste motnje pa nasproti lahko čisto izginejo posebno, če se še nahajajo v stanju vnetja.

Če smo našli rožnico prozorno in čisto, moramo pogledati, če nima očesna mavrična kožica kje kake razpoke, če niso grozdnata zrnca po kaki zunanji sili ali vsled notranjega vnetja morebiti odtrgana, če ni slika mavrične kože zabrisana vsled skaljene vodene vlage ali če morebiti ne plavajo v njej kaki kosmiči.

Končno preiščemo zenico. Ta mora biti lepe, čiste temne oz. črno-modre barve in ne sme biti posuta z belkastimi pikami ali z zvezdnatimi, belimi figurami. Če se pokažejo male, bele pikce znotraj zenične odprtine, boleha konj na očesni mreni, radi česar označujemo te pike z izrazom mrenine pike. Če je mrenica že popolnoma izobličena, izgleda oko, kakor da bi bil pred zenično odprtino potegnjen bel zastor. To je takozvana bela očesna mrena. Mnogo težje je razkriti črno očesno mreno. Če boleha konj na tej bolezni, ki korenini v omaganju vidnega živca, izgleda oko pri površnem pregledu čisto nespremenjeno. Če pa pogledamo natančneje, opazimo vendar, da je zmožnost zenice, da se zoži ali razširi, čisto ali le delno izginila. Na to, če boleha oko na beli mrenici ali ne, preiskujemo na ta način, da poddržimo v temnem prostoru prižgano luč pred sumljivo oko. Če namreč premaknemo luč polagoma od desne proti levi, slede prva in druga slika v isti smeri, naproti se pa tretja slika pomakne od leve proti desni in narobe. Če pa oko boleha na mreni, manjka tretja slika čisto. Seveda ne moremo izvesti take preiskave na konjskem sejmu. Tam se moramo zadovoljiti s pregledom in s pretipavanjem, o katerem bomo še govorili.

Ostale očesne napake je razmeroma lahko opaziti. Pregledati moramo le še očesno spojnico, kar se zgodi na ta način, da konja primemo z eno roko za glavo, s kazalcem druge roke pa potisnemo zgornjo trepalnico narahlo navzgor, s palcem pa spodnjo navzdol. Oko se razširi, tretja očesna trepalnica stopi sama po sebi kakor zastorček nazaj iz sprednjega očesnega kota; očesno spojnico tako lahko pregledamo.

Pregledu konjevega očesa mora slediti vedno pretipavanje očesnega zrkla. Namen te ročne preiskave je ugotoviti, če je stopinja očesne napetosti normalna ali ne. Vsaka očesna obolenost, ki je zvezana z motnjami prehrane očesa, zapušča namreč spremembo (povečanje ali zmanjšanje) očesnega pritiska, ki se da — če smo dosti izurjeni — s palpacijo, to je s tipanjem takoj občutiti; naravno da velja isto tudi glede povišane občutljivosti in bolečnosti očesnega zrkla. Tehnika palpacije je pa zelo težka; zato je bolje, da pokličemo živinozdravnika, če nam oči zbudé kakšen sum.

Ko smo preiskavo oči dokončali, moramo konja iz hleva izvesti in postaviti na čisto raven prostor. Največje važnosti pri tem je to, da vodnik konja tako drži, da more stati neprisiljeno, kajti mnogo pogreškov se odtegne popolnoma opažanju, če je žival prisiljena stati v nekakem »pozoru«. Žal ni vedno lahko od prodajalca ali njegovega hlapca izsiliti, da bi prodajanega konja pustil naravno in udobno stati. Povsod se je treba za to boriti. Popuščanje v tem oziru je vedno na škodo kupca.

Predno preidem k popisu onih pogreškov in napak, ki se pokažejo pri pregledu na prostem, naj omenim, da je v tem stadiju, na mirno, neprisiljeno stoječem konju najlažje razkriti mehka, naprej moleča kolena z ali brez brazgotin. Omenjena napaka korenini neredko v pomanjkljivem ravnotežju med izteznimi in vpogibalnimi mišicami noge ter je ali podedovana ali pa izzvana s prisiljenjem. V mnogih primerih zadostuje pomanjkanje ravnotežja medsebojnih mišic, da napravi kozjenožno stoji. Na to naletimo včasih pri znano dobrih jezdni in vprežnih konjih; to si moremo razjasniti na ta način, da se noge prilagode spremenjenim razmeram, v katerih se mora vršiti njihovo delo; povrh tega najdemo po navadi, da so brezprikorne oblike vratu ter pleč kakor tudi hoja takih konj, katerih delovna uporabnost ne trpi vsled kozjenožnosti. Če pa ima kozjenožni konj strmo pleče in težek, neroden sprednji del, ga ni moči s pridom uporabljati za naporna dela, tudi če bi ne imel vidnih brazgotin na kolenih.

Nadaljno preiskavo izvedemo najbolj smotreno tako, da pregledamo najprej levo stran pričenši pri glavi in končujoč pri zadnji nogi, nato pa izvršimo isti pregled na desni strani telesa pričenši z desno zadnjo nogo ter končujoč pri glavi.

Nozdrvi so oni telesni del konja, ki ga pregledamo najprej. S palcem in kazalcem jih razširimo in dobimo vpogled na nosno sluznico, na kateri opazimo v normalnem stanju drobne kapljice nosnega iztoka; nosna sluznica ne sme biti presuha pa tudi ne preveč vlažna; na njej ne sme biti brazgotin, ranic ali znakov katarja.

Konjeve nozdrvi morajo biti široke in lahko gibljive, kajti konj diha vedno skozi nos in nikoli, niti v teku ali diru skozi gobec. To vedeti je važno, ker se včasih zgodi, da je sedmi živec več ali manj omrtvel. Če omrtvelost ni popolna, jo na stoječem konju ali v koraku hodečem lahko prezremo. Kakor hitro pa poženemo konja v tek ali dir, se napaka takoj pokaže, ker zaslišimo piskajoč ali smrčeč zvok.

Sledi preiskava zobovja, čeljusti in jezika. Določitev konjeve starosti po njegovih zobeh tvori poglavje zase, zato to tukaj opustim. Omeniti bi bilo glede zobovja le to, da so sprednji zobje starejših konj, ki so stali vedno pred železnimi ali kamnitimi jaslji, spredaj obrabljeni, ne da bi bili zato požiralci zraka.

Če je spodnja čeljust v svojem brezzobnem delu na obeh straneh opremljena s starimi brazgotinami, ki pohajajo od ostrih žvali, je to znak, da je konj trdovraten »ubežnik«, ki je bil v slabih rokah. Če pa opazimo omenjene brazgotine le na eni strani, ima konj neljubo lastnost, da poseduje na eni strani trd gobec.

Grlo naj bo široko in prosto otekin. Brazgotine in zaostale otekline tamkaj dajo sklepati na trdovratno smoliko. V tem primeru je potrebna natanka preiskava vseh dihal.

Kakršnekoli spremembe na vratnih žilah so vedno sumljivi znaki. Pa tudi navadne brazgotine, ki jih pušča za seboj puščanje krvi, nam povedo, da je konj bolehal na tej ali oni nevarni bolezni, radi katere so mu morali puščati kri. Vnetje kopita, pljučnica i. dr. pridejo v poštev. Seveda se lastnik konja ne bo hotel spuščati v podrobna razmotrivanja po vzrokih.

Na plečih lahko razkrijemo usihanje, odrtine in sle-dove ostrih mazil. Sušenje plečnih mišic je pri mladih konjih neredko posledica prenapornega dela, po navadi pa tvori znak ali simptom one skupine bolezni še nezna-nega in nepoznanega izvora, ki jo označujemo z izrazom

»plečna hromota«. To je težko ozdravljiva ali neozdravljiva bolezen, tekom katere usalne obseg plečnih mišic ter popusti tudi njunova elastičnost in se jo zdravi z raz-nimi ostrimi mazili in injekcijami. Omenjeni sledovi ten so zato vedno jako sumljivi ter jih ne smemo nikakor prezreti.

Kar se tiče odrtin, prizadejanih po konjski opremi, bi bilo omeniti, da jih ne smemo omalovazeovati, ker na-etimo včasih na konja s tako občutljivo kožo, da ne prenese nikake odrtine in je zato za vožnjo le s težavo uporaben.

Na komoicu se napravi tu pa tam otekline, ki jo ime-nujemo »blazino« (Stollbeule). Ta ne zmanjšuje uporab-nosti konja, tvori pa vsekakor lepotno hibo.

Koleno konja je jako izpostavljeno najrazličnejšim poškodbam; zato si ga moramo vsakokrat natanko ogle-dati. Preiskava ni težka in jo izvršimo tako, da s plo-ščato roko potegnemo preko kolena, pri čemer more-bitne spremembe lanko občutimo. Najnavadnejše po-škodbe, ki se pri tem pokažejo, so sledeče: 1. dlaka je odrta, ne da bi bila koža poškodovana, 2. poškodovana je koža, 3. rana sega do podkožne vezne tkanine, 4. po-škodovane so tudi kite in kitne nožnice, ki tečejo preko kolena, 5. sklep je odprt.

Če je odrta le dlaka na kolenu, ne pomeni to ničesar in je poškodba v kratkem zaceljena ter nevidna. Res-nejše narave je poškodba v primeru, če je udrta koža z dlačnimi koreninami vred; navadno ostane po njej stalno koža brez dlake ali je pa dlaka ščetinasta, redka ali celo bela in tako zaznamovana. Konj, ki je prebolel v kolenu poškodbe na kitah ali mu je bil odprt celo sklep, ostane po navadi pohabljen in za vedno neupo-raben za težko delo.

Piščal preiščemo tako, da gladimo nogo od kolena do biclja; ta del noge se mora čutiti pod roko hladen in prost vseh testastih zateklin.

Zateklili, vročih nog se je bati posebno tedaj, če imajo tudi razširjene kitne nožnice, kajti pregibanje, ki da takim nogam zopet normalni obseg, poslabša obenem bolešno stanje razbolelih kit. Konje s takimi nogami zapodimo v dir in jih proglasimo za nesposobne za red-no uporabo, če opazimo po teku na njihovih nogah zvi-šano toploto ter zatekline.

Splošna nateklost nožne podkožne vezne tkanine je jako sumljiva oboletost, ki priča povrhu vsega tudi o tem, da srce takega konja ni čisto v redu in da pojema nje-gova sila. To se javlja tako, da se žival tudi pri lahkem naporu poti in težko diha; radi tega ne moremo priteg-niti takega konja brez nevarnosti k težkemu delu, ki ga moremo opravičeno zahtevati od čisto zdravega konja.

Zolčljivi sklepi in kite niso tako nevarne kakor iz-gleda na prvi pogled. Konji z njimi so često jako spo-sobni. Seveda pa ne smejo »zolči« po naporu delu za-teči ali celo razboleti. V takih primerih, ki so k sreči redki, zmanjšujejo uporabnost konja za težko delo.

Ko smo si tako ogledali piščal od spredaj, jo premo-trimo še z zadnje strani. Tu je često sedež kožnega vnetja (ekcema), ki sicer ničesar ne pomeni, ovira konja le pri delu, dokler bolezen traja. Preiskavo vpogibalnih kit pod kožo na zadnji strani izvršimo tako, da jih otiplje-mo in pretipljemo s palcem in kazalcem kateresibodi ro-ke. Te kite, ki so izpostavljene posebnim naporom pri konjih z dolgimi, poševnimi biclji, morajo biti brez vsa-kih najmanjših oteklin. Včasih nas zmotijo brazgotine na koži, da mislimo, da so kite opremljene z vozilji, ker pa te brazgotine ali otrdelosti lahko premaknemo s kožo vred, ni težko ugotoviti, da niso v nekak. z. z. ezi s kitami,

Nekaj drugega je, če opazimo ali otipljemo otekline na kitnih nožnicah; to je znak, da so dotični deli kit izgubili svojo normalno kakovost.

Ravno tako postopamo tudi pri preiskavi kite, ki jo zovemo vpogibalca bicljeve kosti. Njegovi obrisi morajo biti čisti in gladki. Njegove poškodbe zapuste namreč za seboj na kiti male vozle, naproti se pa poškodbe ostalih vpogibalnih kit javljajo s podolgastimi, od zgoraj navzdol segajočimi oteklina. Vnetja vpogibalca bicljevih kosti nastopajo po navadi v njihovi spodnji četrtini blizu takozvanih sezamovih koščic. Ta kita je najbolj preobremenjena pri konjih z dolgimi, poševno postavljenimi biclji.

Sezamove koščice moramo tudi natanko preiskati, kajti na njih moremo često ugotoviti povečanje, ki daje povod vnetju in s tem zvezanemu šepanju.

Preiskavo na izrastke kosti, imenovane v splošnem morske kosti (Nemec jih imenuje »Ueberbeine«) izvršimo tudi s palcem in kazalcem. One imajo različen vpliv na uporabljivost konja po njihovi legi, velikosti in starosti. Če leže ti izrastki v bližini sklepa ali kite in tako mehanično ovirajo njihovo pregibanje, povrh tega pa še povzročajo bolečine, so vedno nevarni in sumljivi, tudi če niso večji od razpolovljenega boba. Čisto brez pomena so na pr. na sprednji strani biclja po priliki v sredini.

Njihova velikost je različna od razpolovljenega boba do polovice oranže. Sveže, v stanju vnetja povzročajo vedno šepanje, ki se pozneje počasi izgubi, če po svoji legi ne tvorijo že omenjene ovire za pregibanje sklepov in kit.

V poštrev pride tudi starost konja, kajti vsaka morska kost je pri mladem konju slab in neugoden znak, pri starejšem konju zasluži milejšo presojo, posebno če je laik niti ne zapazi.

Povod za njihov nastanek dá po navadi kakšen trauma t. j. sunek, udarec, rana, skok, napačen korak in se stvorijo po vnetju kostne kože, ki se vselej razvije iz navedenih vzrokov.

Končno je potrebno, da preiščemo piščal še pri dvignjeni nogi na zadnji strani. S palcem potisnemo razbremenjene kite na stran in zadnjo piščalno stran tako lahko pretipljemo. Tam je včasih sedež kostnih izrastkov, ki jih pa pri stoječi nogi ne moremo opaziti, ker nam jih zakrivajo kite. Pri tej priliki pretipljemo še zgornji del vpogibalca bicljeve kosti.

Dokončavši tako preiskavo piščali preiskusimo stoji, dolžino, smer, obseg in toploto biclja. Zlasti pazljivo pregledamo zadnjo stran biclja, kjer je pogosto sedež ran in kožnih vnetij.

Tako dospemo polagoma do kopita sprednje noge, o katerem je potrebno, da si predočimo, da je ono predvsem nosilec telesne teže pri vseh vrstah hoje, medtem ko jo (težo) zadnje noge potiskajo naprej. Iz te okolnosti izhaja znano dejstvo, da najdemo na sprednjih kopitih češče kot na zadnjih pogreške, napake oziroma nenormalnosti sploh.

V prihodnji razpravi si bomo bliže ogledali te abnormalnosti sprednjega kopita, nato pa prešli na pregled še ostalih delov konjevega telesa.

(Nadaljevanje sledi.)

Prednosti toplokrvnih (lahkih) odnosno mrzlokrvnih (težkih) konj za potrebe gospodarstva in vojske.

Dr. Kenda, Križevci.

Vprašanje, katera vrsta konj je najprimernejša za svrhe gospodarstva in vojske je še vedno nerešeno. Seveda je v tem slučaju meritorna rešitev težka, ker v raznih pokrajinah in državah pridejo v poštev različne terenske in gospodarske prilike, a vendar postoje utemeljeni razlogi, da se o tej zadevi zavzame neko stališče.

V Nemčiji se pojavlja tekom zadnjih 40 let izrazita tendenca za širjenje mrzlokrvnih konj, ki imajo v rajnskem konju odličnega reprezentanta težke konjske pasme. Razmerje toplo — proti mrzlokrvnim konjem, ki je pred 40 leti iznašalo 38% : 62% se je na korist mrzlokrvnim konjem izpremenilo na 67% : 33%. Slični pojav se opaža tudi v sosednjih državah. V Franciji je n. pr. število toplokrvnih plemenjakov v dobi od leta 1901. do 1927. padlo od 2040 na 870, a število mrzlokrvnih plemenjakov je naraslo istočasno od 475 na 3203 žrebcev.

Ta ogromna pomnožitev mrzlokrvnih žrebcev je bila seveda potrebna in ni samo slučajna.

Za prevažanje težkih tovorov v koraku je brezdvomno mrzlokrvni konj sposobnejši, zato je jako pripraven za razne poljedelske posle, ki se obnavljajo večinoma korakoma.

Druga stvar je v vojski. Tu je potreben konj, ki lahko dobro potegne, a obenem mora biti sposoben za trab in to često za dolgotrajen tek.

Splošno mnenje je nadalje, da mrzlokrvni konji ne žive tako dolgo kot toplokrvni, čeravno nam za enkrat še manjkajo tozadevne statistike za končni zaključek. Iz svoje prakse bi lahko potrdil, da so bili preko 25 let stari konji, ki sem jih doslej videl, vsi toplokrvni. Dr. Pulte navaja sicer slučaj 18letne kobile, ki je imela 12 žrebet in je trinajstič breja vlekla 80 centov, kar zopet govori za vztrajnost težkih pasem.

Dokazano je pa, da mrzlokrvni konji niso tako odporni proti nekaterim boleznim kot toplokrvni. Prvi n. pr. mnogo bolj inklinirajo za takozvano binkošno bolezen (Lumbago, Kreuzschlag), dalje za infekcijsko anemijo (slabokrvnost) in bruseljsko bolezen. Na podlagi dosedanjih izkustev lahko trdim, da se tudi mesečna slepota mnogo češče pojavlja pri mrzlokrvnih kot pri toplokrvnih pasmah.

Glede srca izgleda, da težki konji mnogo lažje podležejo koliki in raznim nalezljivim boleznim, ne oziraje nato, da tudi zdravi ne izdrže vsled slabosti srca takih naporov kot toplokrvni.

Posebno se opaža pri konjih, ki nam služijo za pridobivanje serumov, da zlasti pri serumu proti rdečici mrzlokrvni konji poginejo na vnetju srca preden so bili tako visoko imunizirani, da bi se dalo iz njihove krvi pridobivati serum primerne jakosti.

Omeniti bi bilo slednjič tudi okolnost, da so hladnokrvni žrebci vsled svoje konstitucije mnogo občutljivejši za kastracijo (skoplienje) ter neredko poginejo na posledicah.

Če torej vzamemo v poštev dejstva, ki govore proti mrzlokrvnemu konju in posebno če še upoštevamo, da večja kvantiteta krme, ki mu je potrebna, nikakor ni v skladu z njegovimi prednostmi, se ne bomo odločili absolutno in izključno zanj.

Za vojsko, kjer je mnogo efekta odvisnega od preserečenja sovražnika, so na vsak način potrebni brzi in vztrajni konji, ki so tudi večinoma uvedeni v naši armadi.

Razumljivo je pa, da se mrzlokrvni konji drže na krajih, kjer to dopuščajo terenske in ekonomske prilike, že vsled tega, ker so mrzlokrvni žrebiči jako hvaležen eksportni artikel v sosednje države in so odrasli konji leto prej sposobni za delo in razplod.

Iz navedenih prednosti ene in druge kategorije konj pridemo do rezultata, da ne kaže preveč forsirati ne enim ne drugih, temveč po terenskih, klimatskih in gospodarskih prilikah uporabljati ono kategorijo konj, ki je za dane razmere najprimernejša in najracionalnejša.

Upliv motornih vozil na konjerejo v Nemčiji.

Dr. Kenda, Križevci.

Mehaniziranje in motoriziranje poljedelstva, t. j. nadomestitev uprežne živine pri poljedelskih poslih z raznimi motornimi stroji, ki se posebno v zadnjih letih od mnogih strani priporoča v svrhu intenzivnega poljedelstva, nikakor ni pokazalo pričakovanih uspehov, pač pa je povečalo posebno v Nemčiji krizo konjereje in povzročilo neracionalno razsipanje kapitala, ki je postalo za mnoga podjetja usodepolno.

Iz štetja konj v Nemčiji od 1. decembra 1926. je jasno razvidno, da se potreba konj nikakor ni zmanjšala, temveč, da se je število odraslih konj povečalo za 90 tisoč komadov, a število žrebet se je zmanjšalo za 48 tisoč glav.

Konj je kot najzanesljivejša in najcenejša vprežna sila posebno v poljedelstvu in transportnih podjetjih neobhodno potreben. Upeljava motornih strojev doslej ni vplivala na potrebo konj, pač pa je število volov v zadnjih 13 letih iz navedenega razloga padlo v Nemčiji za pol milijona.

Važno pa je dejstvo, da je število konjskega podmladka tako očitno padlo, ker je bilo v Nemčiji 1926. leta odgojenih samo 187 tisoč žrebet, a letna potreba znaša 280 tisoč. Nastopiti mora torej občutno pomanjkanje konjskega materiala in znatno povišanje konjskih cen, kar seveda na poljedelstvo v ožjem smislu ne bo ugodno vplivalo, pač pa bo dalo pobudo za intenzivnejšo konjerejo.

Značilno je pri tej stvari stališče zveze nemških konjskih trgovcev, ki so se sicer vedno zavzemali za olajšani uvoz konj. Sedaj so mnenja, da je treba konjerejem vedno in vedno priporočati, naj dajo zaskočiti vse svoje dobre kobile, ter skrbeti za neobhodno potrebni konjski naraščaj. Potreba konj se ni zmanjšala, a produkcija istih je jako padla, tako, da se mora v najkrajšem času občutiti pomanjkanje konj.

Poizkusi nemške kmetijske družbe z motornimi plugi, so jasno dokazali, da pri današnjih prilikah ne nudi oranje z njimi nikakega prihranka.

Interesantno je tudi dejstvo, ustanovljeno po magistratu Newyorka, da se prevaža 75% težjih vozil tega milijonskega mesta, ki je domovina avtomobilov, s konji.

Iz vseh preračunavanj in statistik je razvidno, da je za krajše razdalje konj še danes najcenejša prevozna sila, kajti pri motornih vozilih vseh vrst je potrebno

kvalificirano osebje za upravljanje, drago gorivo, velika režija vzdrževanja in davki.

Pri vsem tem je že od malenkostnega defekta odvisno nadaljnje funkcioniranje stroja, tako, da so mu prepuščeni na milost in nemilost.

Za konja v tem slučaju velja staro pravilo: Počasi in sigurno.

Take so prilike danes. Roko v roki z rapidnim napredkom moderne tehnike bi se znale prilike izpremeniti na korist motornih vozil, toda za kako resno krizo v konjereji pri današnji situaciji ni nikakega vzroka.

Uvoz

konjev v Švicarsko

November 1930

iz	Komadov
Nemčije	15
Avstrije	11
Francije	25
Italije	9
Belgije	14
Holandske	53
Irske	202
Danske	16
Madžarske	102
Jugoslavije	24
1930	471
1929	215

Izdaja: Konjerejsko društvo za Dravsko banovino, Ivanjovci, predstavnik: Fran Veble, živinozdravnik. — Za uredništvo odgovoren: Stanko Detela. — Tisk Mariborske tiskarne, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj. — Oba v Mariboru.

KOMATI IN OPREME

za konje od navadne do najfinejše
vrste za lahko in težko vožnjo,
kakor tudi razne potrebstine:

DEŽNE PLAHE

za konje in vozove, svetiljke za
kočije, bičevnike, brzde, kresal-
nike za noge. Dalje velika izbira
potnih kouvčkov, ročnih torbic,
listnic, nahrbtnikov, gamaše i. t. d.
Nagobčniki in ovratniki za pse

GONILNI JERMENI

za mline in žage

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta št. 13 in 16

MARIBOR

Posojilnica v Mariboru

I. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2108

Narodni dom

Obrestuje hranilne vloge
z dnevno razpolago po

5⁰/₀

proti odpovedi
na 3 mesece po

6¹/₂ ⁰/₀

Stanje hranilnih vlog Din 87,000.00—

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru.

MARIBORSKA TISKARNA MARIBOR

JURČIČEVA ULICA ŠT. 4, TEL. 20-24. PODRUŽNICA: STROSSMAYERJEVA ULICA ŠT. 5

TISKARNA, LITOGRAFIJA IN KNJIGOVEZNICA

prevzame vsa v to stroko spadajoča dela najceneje in najkulatneje

DECETRGODINA Z ŽELEZNINO **PINTER & LENARD**

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

BRZJOJAVI: MARIBOR PINCEN - TELEFON 22-82

SKLADIŠČA SE NAHAJAJO V
MLINSKI ULICI 2 IN 12-14

NA DEBELO

NA DROBNO

